

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ВСТУП ДО МЕДІАЦІЇ ТА ПОСЕРЕДНИЦТВА

Рівень вищої освіти	<u>II (магістерський) рівень вищої освіти / III (освітньо-науковий) рівень</u>
Освітньо-професійна програма	Клінічна психологія / Психологія забезпечення ментального здоров'я / Психологія
Кафедра	Соціальної психології
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Розробники курсу	Тетяна Саніна
Контактна інформація	tetiana.sanina@gmail.com

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Метою курсу є ознайомити студентів з основами медіації та посередництва: основними теоретичними поняттями, історією виникнення, головними підходами, процесуальними особливостями та практичними інструментами, а також навчити студентів використовувати на практиці основні інструменти медіації та посередництва. Навчальна дисципліна спрямована на формування особистісного досвіду та практичних навичок посередництва у конфлікті.

Після засвоєння навчальної дисципліни здобувачі мають

знати: базові уявлення про конфлікт, види, стадії та способи його вирішення; базові уявлення про організацію процесу медіації; базові принципи та цінності медіації; основні етапи медіації та їхні особливості; особливості організації медіації у різних сферах стосунків.

вміти: залучати сторони конфлікту до медіації; сприяти взаєморозумінню та конструктивній взаємодії між сторонами конфлікту; організувати та проводити медіацію; дотримуватись базових принципів медіації; визначати позиції, інтереси та потреби сторін медіації; формулювати відповідні запитання, активно слухати обидві сторони конфлікту, зберігаючи нейтральність; допомагати сторонам конфлікту досліджувати поле потенційних рішень та тестувати їх на реалістичність; аналізувати проведені зустрічі та планувати наступні; завершувати медіацію на будь-якому етапі з підтримкою для обох сторін

Навчання передбачає велику кількість практичного відпрацювання навичок у вигляді симуляцій на основі кейсів, наданих викладачкою. Обов'язковою умовою успішного складання семестрової атестації є участь у відпрацюванні практичних навичок проведення медіації.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основи управління конфліктами

Визначення конфлікту, причини виникнення та типології, теорії конфлікту; фактори виникнення

та ескалації конфлікту, стилі поведінки у конфлікті; робота з конфліктом: діагностування, картування.

Тема 2. Медіація початок

Визначення медіації, історія виникнення та розвитку в Україні, основні принципи медіації та медіабельність; відновне правосуддя, як новітня модель примирного підходу. Особливості онлайн медіації.

Тема 3. Медіація продовження

Види та підходи до медіації: фасилітаційна, оціночна, трансформативна, гуманістична; сфери медіації: сімейна, бізнес, організаційна; професійна етика медіатора: Закон України про медіацію, українські та міжнародні кодекси.

Тема 4. Практичні навички медіатора

Навички медіатора: встановлення альянсу, емпатичне слухання, запитання, техніка кільце, робота із судженнями, робота з емоціями, резюмування та перефразування, залучення сторін до медіації; етапи та підетапи медіації: премедіація, власне медіація та постмедіація; діагностика та аналіз медіабельності, робота із емоціями та позиціями, робота з інтересами та потребами, пошук можливих рішень, перевірка їх на реалістичність, формування угоди (усної або письмової).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Дедлайни та індивідуальні роботи: Усі практичні завдання розміщуються на дистанційній платформі з чітко вказаними термінами виконання. Прийом робіт припиняється за 3 дні до дати заліку.

Участь у контактних зустрічах: Присутність на онлайн-зустрічах є бажаною для засвоєння матеріалу.

У разі пропуску контактної зустрічі студент зобов'язаний переглянути відеозапис та виконати коротке завдання на відпрацювання для зарахування модуля. Для отримання завдання потрібно якнайшвидше зв'язатись із викладачем.

Умови допуску та перескладання (Залік): До заліку допускаються студенти, які виконали всі обов'язкові індивідуальні практичні роботи та не мають заборгованостей з відпрацювання зустрічей. У разі неможливості відвідання заліку в призначений день потрібно якнайшвидше зв'язатись із викладачем та призначити інший день.

Залік проходитиме у формі симуляції реальних кейсів, в яких учасники та учасниці зможуть спробувати себе у ролях медіаторів та сторін. Враховується не лише опрацювання теоретичного матеріалу, а й здатність застосовувати його на практиці. Оцінюється якість підготовки до практичних контактних зустрічей (рольових ігор, симуляцій медіації), активність в обговореннях та аналізі кейсів, а також виконання індивідуальних практичних завдань (написання сценаріїв, рефлексивних есе, тощо).

Форс-мажор: У випадку технічних проблем (відсутність світла/інтернету) або безпекової ситуації (повітряна тривога), дедлайни подовжуються без застосування штрафних санкцій за умови попередження викладача.

Авторство та самостійність: Усі есе, картографування конфлікту та розбори кейсів мають бути авторськими. Використання чужих думок можливе лише з коректним цитуванням.

Конфіденційність: Під час практичних занять та симуляцій медіації студенти можуть ділитися особистим досвідом або працювати з навчальними кейсами. Суворо заборонено

вносити деталі обговорень, записи симуляцій або особисті історії однокласників за межі навчальної групи.

Використання ШІ. Дозволено використовувати ШІ для пошуку матеріалів, тренування навичок або перевірки термінології. Заборонено: Генерувати рефлексивні есе, аналізувати кейси за допомогою ШІ.

ОЦІНЮВАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Методи поточного контролю:

Проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі виконання практичних завдань, розв'язання кейсів, проходження тестів та активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття.

- *практичні задачі* (у письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач, психологічних проблем);

Методи підсумкового контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання наприкінці семестру, відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

- *самостійна робота* (оцінюється під час поточного контролю теми),

Форми поточного контролю:

Практичні задачі. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 10 балів:

Форма підсумкового семестрового контролю:

Підсумкова оцінка самостійної роботи. Враховується не лише опрацювання теоретичного матеріалу, а й здатність застосовувати його на практиці. Оцінюється якість підготовки до **практичних контактних зустрічей** (рольових ігор, симуляцій медіації), активність в обговореннях та аналізі кейсів, а також виконання індивідуальних практичних завдань (написання сценаріїв, рефлексивних есе, тощо).

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні індивідуальні завдання	10	20
Практичні контактні заняття	10	40
Участь у симуляціях	40	40

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних (4 год.)/практичних контактних занять (2 год.), організації самостійної роботи студентів (64 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні (лекція, пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань, симуляції), а також інтерактивні техніки та методики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники та монографії

1. Гаврилюк Р. О., Пацурківський П. С. Медіація як цінність: монографія. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. — 466 с.
2. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика : монографія. — Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018.
3. Моріно Ж. Гуманістична медіація. Ще один погляд у майбутнє / пер. з фр. С. Дутчак. — [Б. м.] : Видавництво Ростислава Бурлаки, 2022. — 160 с.
4. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / [Т. Білик, Р. Гаврилюк, Г. Гаро, І. Городиський та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. — Одеса : Екологія, 2019. — 456 с.
5. Зер Говард. Зміна об'єктива: новий погляд на злочин та правосуддя / пер. з англ. М. Яковлева. — К. : Пульсари, 2004. — 224 с.
6. Фішер Р., Юрі В., Петтон Б. Шлях до ТАК. Як вести переговори, не здаючи позицій / пер. з англ. О. Митрофанова. — 2-ге вид. — Київ : Основи, 2023. — 220 с.
7. Глазл Ф. Конфлікт-менеджмент. Настільна книга керівника та консультанта / пер. з нім. К. Сидиропуло. — Київ : Видавничий дім «АДЕФ-Україна», 2020. — 528 с.

Навчальні посібники

8. Про медіацію: як вирішити конфлікт, не звертаючись до суду: збірка статей / [уклад. Г. Єрмоменко]. — Київ: Український Центр Медіації [kmb], 2008. — 124 с.
<https://www.asterslaw.com/ua/press-center/publications/about-mediation-or-how-to-resolve-a-conflict-without-going-to-court/>
9. Адвокат та медіація : посібник / [Г. Гаро, А. Зернова, Г. Єрмоменко, Р. Коваль, С. Погоріла та ін.] ; упоряд.: М. Саєнко, В. Ситюк, Л. Романадзе. — Харків : Фактор-Медіа, 2022. — 112 с.
10. Юрі В. Домовлятися завжди. Як досягти мети, коли опонент налаштований вороже / пер. з англ. — Харків : Фабула, 2019. — 224 с.
11. Праніс К., Стюарт Б., Уедж М. Кола примирення. Від злочину до повернення в громаду / пер. з англ. — К. : Видавець Захарченко В.О., 2008. — 272 с.
12. Землянська В. В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України : посібник. — К. : Видавець Захарченко В.О., 2008.
13. Розенберг М. Мова життя. Ненасильницьке спілкування / пер. з англ. — Київ : Сварог, 2020. — 264 с.

Нормативно-правові акти

14. Закон України «Про медіацію» від 16.11.2021 № 1875-IX.
15. Кодекс етики медіатора (Національна асоціація медіаторів України).

Публікації англійською мовою

16. Cole, S. R., & Spangler, A. (2023). Virtual mediation: The only door needed in the multi-door courthouse? *Stetson Law Review*, 52, 477–506.
17. Ebner, N., & Zeleznikow, J. (2023). No Sheriff in Town: The wild west of AI in Dispute Resolution. *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, 38(2).
18. Helsen, V. (2023). Development of the attitude toward mediation scale. *Conflict Resolution Quarterly*, 40(4), 447–465.
19. Marshall, T. (2024). Trauma-Informed Mediation: A Path to Healing and Resolution. *Journal of the American Academy of Matrimonial Lawyers*, 37(1), 325–346.
20. Ringort, R., & Sela, A. (2024). An information flow model of online mediation: Jeopardizing privacy and autonomy in the shadow of innovation. *Cardozo Journal of Conflict Resolution*, 25(3), 443–490.

21. Tiamiyu, O., Schmitz, A., & Rule, C. (2023). Technology driven racial reconciliation: A practical guide for the use of technology in truth commissions. *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, 38(1), 59.